

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 538/2011-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Z. v S., S., zastúpenej A., s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Z. B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo/237/2010 z 28. júla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. v S. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2011 doručená sťažnosť Z. v S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo/237/2010 z 28. júla 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 1 S 118/2009-69 z 1. júla 2010 zrušil právoplatné rozhodnutie Krajského pozemkového úradu v B. č. 596/194/05/2009 z 28. apríla 2009 aj prvostupňové rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v S. č. j. OPU/2008/1646-2/MO a vrátil vec na ďalšie konanie. Najvyšší súd však napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok krajského súdu tak, že žalobu zamietol.

Sťažovateľka v sťažnosti poukázala na znenie § 250i ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého je pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Sťažovateľka uviedla, že pre krajský súd bol rozhodujúci skutkový stav platný v čase vydania rozhodnutia. Krajský súd žalobou napadnuté rozhodnutie Krajského pozemkového úradu v B., ako aj rozhodnutie prvostupňového orgánu podľa ustanovenia § 250j ods. 2 písm. c) OSP zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie z dôvodu zmeny v skutkovom stave veci spočívajúcej v jednoznačnom určení, kto je vlastníkom nehnuteľnosti. Najvyšší súd, ktorý rozhodnutie krajského súdu zmenil, však podľa názoru sťažovateľky účastníkom konania nedal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na spornú a rozhodujúcu otázku, či došlo k podstatnej zmene skutkového stavu v porovnaní so skutkovým stavom veci, o ktorej sa už prv právoplatne rozhodlo. Napadnutý rozsudok je podľa sťažovateľky nepreskúmateľný a najvyšší súd svoje rozhodnutie neodôvodnil náležitým spôsobom, z ktorého by bolo zrejmé, akými úvahami sa pri svojom rozhodnutí riadil. Najvyšší súd sa totiž žiadnym spôsobom nevysporiadal s názorom krajského súdu o podstatnej zmene skutkového stavu, iba skonštatoval, že sa nemohol stotožniť s jeho závermi. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia však podľa sťažovateľky vôbec nevyplýva, prečo najvyšší súd prijal toto stanovisko. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je však dôvodom vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu.

Sťažovateľka v sťažnosti takisto uviedla:

„Nakoľko... súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (i práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03), máme za to, že Rozsudkom Najvyššieho súdu SR bolo porušené naše základné právo na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle Ústavy SR (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR; čl. 46 ods. 2 Ústavy SR) a právo na spravodlivé súdne konanie a právo na účinný prostriedok nápravy v zmysle Dohovoru (porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru).

Porušenie čl. 46 ods. 2 Ústavy SR vyvodzujeme v danej právnej veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu zo skutočnosti, že vo vzťahu ku správne súdnictvu je tento článok 46 ods. 2 Ústavy SR kľúčovým ústavnoprávnym princípom. Rozsudkom NS SR došlo (z dôvodu jeho arbitrárnosti pre nedostatok dôvodov rozhodnutia) k zmareniu realizácie nášho práva garantovaného v čl. 46 ods. 2 Ústavy SR, a to práva obrátiť sa na súd, aby preskúmal zákonnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorým sme boli ukrátení na svojich právach, pričom platí, že z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.“

Sťažovateľka napokon namietala aj skutočnosť, že vyjadrenie Krajského pozemkového úradu v B. k odvolaniu nebolo sťažovateľke ani jej právne zástupcovi doručené, na základe čoho malo dôjsť k porušeniu princípu kontradiktórnosti.

V dôsledku uvedeného sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd vydal takéto rozhodnutie:

„1. Základné práva S... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní č. 8 Sžo/237/2010 a v ňom vydaným Rozsudkom zo dňa 28. 07. 2011 porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. 8 Sžo/237/2010, zo dňa 28. 07. 2011, zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť S... trovy právneho zastúpenia v sume 261,82 EUR + DPH na účet jeho právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predpisov každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné sudy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo/237/2010 z 28. júla 2011 došlo k porušeniu jej základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z oznámenia krajského súdu k výzve ústavného súdu z 24. novembra 2011 na zapožičanie jeho spisu ústavný súd zistil, že súdny spis vedený v sťažovateľkinej veci krajským súdom bol 17. októbra 2011 predložený najvyššiemu súdu na konanie a rozhodnutie o dovolaní sťažovateľky z 10. októbra 2011, pričom konanie o dovolaní je najvyšším súdom vedené pod sp. zn. 1 Sdo 61/2011.

Podľa názoru ústavného súdu má právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka svoje námietky uplatnila aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie

konanie ešte skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a tiež sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súde považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo/237/2010 z 28. júla 2011 (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53, 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol v tejto časti ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2011